

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2969

av Cecilia Magnusson m.fl. (M, V, L, KD, MP, C)

Frigivning av Dawit Isaak

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den svenske journalisten och medborgaren Dawit Isaak som sitter fängslad i Eritrea sedan mer än 15 år men inte är anklagad, än mindre dömd, för något angivet brott och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 23 september 2016 var det femton år sedan Dawit Isaak greps i Eritreas huvudstad Asmara. Han är fängslad utan anklagelse, åtal eller dom. Han har inte heller tillåtelse att ta emot besök vare sig från anhöriga eller från svenska officiella representanter.

Dawit Isaaks öde är framför allt en mänsklig tragedi: En familjefar har av politiska skäl skilts från sin familj, inte minst sina barn, under femton år. Detta brott mot mänskliga rättigheter, mot anständighet och känsla för livets värde, kommer för alltid att prägla bilden av den och de som grep honom.

Dawit Isaak sitter fängslad utan rättegång. I skuggan av terrorattackerna i USA den 11 september 2001 passade Eritreas president Issayas Afewerki på att sätta stopp för all kritik av det nyligen befriade landets ledning. Den oberoende pressen stängdes, politiker, statstjänstemän och minst elva journalister fängslades utan rättegång, bland dem Dawit Isaak.

Isaak var delägare till tidningen Setit där han också arbetade. Arresteringsvågen började den 18 september och Dawit Isaak fängslades fem dagar senare.

Dawit Isaak är den ende svensk som av Amnesty International har utsetts till samvetsfånge. Han är också den ende EU-medborgare som sitter fängslad enbart för sina åsikters skull. Skam för den regim som är så rädd för sanningen att den inte tål öppen debatt, ingen insyn, ingen medmännisklighet.

Tusentals personer – däribland Desmond Tutu, Bruce Springsteen och Madonna – har under åren tagit ställning för hans sak. FN och EU har riktat kritik mot landet och flera internationella organisationer driver frågan.

Brotten mot de mänskliga rättigheterna har sedan 2001 accelererat i Eritrea. I en rapport från Amnesty International, You Have No Right to Ask, i juni 2004, kritiseras

de omfattande brotten mot mänskliga rättigheter i landet. Rättssystemet är – med vanliga krav på rättssäkerhet – lika godtyckligt som obefintligt, fängelseförhållandena är fruktansvärda. Enligt ett reportage i Dagens Nyheter den 7 april 2010 lever Dawit Isaak som fånge nr 36 i ett ödligt beläget fängelse, kedjad under jord. Cellerna uppges vara fuktiga, överfulla och hälsovådliga. Fångarna har dålig tillgång till vatten och svälter.

Det viktigaste i den sällsynta rapporten i Dagens Nyheter, låt vara en extremt liten tröst, kan ändå sägas vara att från trovärdiga källor bekräftades att Dawit Isaak vid den punkten ännu var vid liv. Än senare – under sensommaren 2010 – har en framstående företrädare för eritreanska regimen gjort gällande att Dawit Isaak inte någonsin kan påräkna rättegång eftersom han av regimen tillsammans med andra fångar påstås utgöra ett hot mot nationen Eritreas existens. Någon tillstymmelse till bevis har dock ej framlagts av Eritrea för att styrka denna muntliga anklagelse.

Dessvärre finns i skrivande stund inte ens full vetskap om Dawit Isaak lever eller ej. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter i Afrika har i åtskilliga fall fällt Eritrea för brott mot mänskliga rättigheter. Redan våren år 2004 beslutade Afrikanska kommissionen för mänskliga rättigheter att den eritreanska staten bryter mot flera artiklar i den afrikanska stadgan om mänskliga rättigheter. Den krävde därför att journalisterna skulle frigges, dessutom att de skulle kompenseras ekonomiskt.

Varje tecken på att Dawit Isaak är vid liv är mycket värdefullt. På senare tid har Eritreas utrikesminister, Antony Lattier, uttalat sig om Dawit. Det första sådant uttalande kom i juni i år i den franska radiostationen RFI: Dawit Isaak lever och ”han kommer att ges en rättegång när eritreanska regeringen fattat beslut om det så kommer han att bli frigiven”. Liknande uttalanden har sedan upprepats.

Företrädare för Utrikesdepartementet har inte vid något enda tillfälle tillåtits besöka Dawit Isaak. Att inte någon officiell företrädare för Sverige – och inte heller någon i hans familj – har tillåtits kontakta, än mindre besöka, Dawit Isaak under alla dessa år, är plågsamt intill outhärdlighet. Den enda kontakt som över huvud taget förekommit är något telefonsamtal vid den oväntade tillfälliga tvådagarsfrigivningen i slutet av 2005. Det enda humana och rättvisa som kan göras är att Eritreas regering beslutar att släppa Dawit Isaak fri omedelbart och låta honom, om han så vill vilket är sannolikt, återförenas med sin familj, hustru och nu tretton år äldre barn.

President Afewerki är tydligt rädd för att möta företrädare för demokratier och företrädare för dessa med annan syn på mänskliga rättigheter än han själv företräder. I detta avseende är det bara synd om president Issayas Afewerki: Han skadar inte bara de människor han håller fängslade utan rättegång utan också hela sitt land som han väljer att chikanera inför en hel värld och försvårar för dess medborgare att röna respekt utomlands.

Den 7 januari 2009 antog Europaparlamentet glädjande nog en resolution som kräver Dawit Isaaks frigivning. Det är viktigt att Europeiska unionen – och inte minst EU-kommissionen – ständigt följer upp denna resolution för att befrämja mänskliga rättigheter i Eritrea och för att få Dawit Isaak och andra fångar frisläppta.

Den tvärpolitiska Dawit Isaak-gruppen i riksdagen bildades i februari 2005 med representanter från sju riksdagspartier. Gruppen är öppen för alla intresserade. Syftet är att få Dawit Isaak villkorslöst frigiven genom att bidra till att rikta strålkastaren mot Eritrea.

Diktaturer hatar strålkastare, de älskar mörkläggnings för att där utföra sina illdåd. Eritreas president skall inte få begå omfattande övergrepp på eritreaners mänskliga rättigheter i tysthet.

Riksdagens Dawit Isaak-grupp anser:

- Att Dawit Isaak skall frigges villkorslöst.
- Att svenska representanter omgående skall få träffa Dawit Isaak.
- Att EU:s bistånd till staten Eritrea skall avbrytas, att demokrati och respekt för mänskliga fri- och rättigheter skall upprättas i Eritrea.
- Att FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter skall släppas in i Eritrea.

Cecilia Magnusson (M)

Jonas Sjöstedt (V)

Robert Hannah (L)

Amineh Kakabaveh (V)

Barbro Westerholm (L)

Ulla Andersson (V)

Hans Linde (V)

Birgitta Ohlsson (L)

Aron Modig (KD)

Valter Mutt (MP)

Finn Bengtsson (M)

Said Abdu (L)

Rickard Nordin (C)